

Predicting the Psychological well-being of Working Children Based on Work Anxiety, School Anxiety and Hope for Education in Bandar Abbas

Bitra Torabi ¹, Azita Amirfakhraei^{2*}, Parvin Rezaei Gazaki ³,
Mohammad Reza Mohammadi Soleimani ⁴

1- PhD student in General Psychology, Bandar Abbas Branch, Islamic Azad University, Bandar Abbas, Iran.

2- Assistant Professor, Department of Psychology, Bandar Abbas Branch, Islamic Azad University, Bandar Abbas, Iran.

3- Assistant Professor, General Department, School of Medicine, Hormozgan University of Medical Sciences, Bandar Abbas, Iran.

4- Assistant Professor, Department of Psychology, Kerman Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran.

Corresponding Author: Azita Amirfakhraei, Assistant Professor, Department of Psychology, Bandar Abbas Branch, Islamic Azad University, Bandar Abbas, Iran.

Received: 19 June 2022

Accepted: 19 July 2022

Abstract

Introduction: Working children have psychological problems. The aim of this study was to investigate the prediction of the psychological well-being of working children based on work anxiety, school anxiety, and hope for education in Bandar Abbas.

Methods: The research method was descriptive-correlational. The statistical population of the study included all working children in Bandar Abbas in 1400. 214 people were selected by multi-stage cluster sampling. The Linden Work Anxiety Inventory, Phillips School Anxiety, Date and Lumbar Education Expectancy, and Reef Psychological Well-Being Questionnaire were used. Pearson correlation and hierarchical regression were used to analyze the data.

Results: The results showed that the correlation coefficient between work anxiety and psychological well-being ($P < 0.01$, -0.34) was negative and significant at the level of 0.01. The relationship between school anxiety and psychological well-being ($P < 0.01$, -0.46) was negative and significant at the level of 0.01. The relationship between education expectation and psychological well-being ($P < 0.01$, 0.41) was positive and significant at the 0.01 level. Work anxiety with a regression coefficient of -0.247 , school anxiety -0.348 and education expectation of 0.419 were able to predict the psychological well-being of working children ($P < 0.01$).

Conclusions: Considering the relationship between work anxiety, school anxiety, and the hope of education with the psychological well-being of working children and considering the importance of children's health as the future builders of society, it is recommended that relevant organizations prepare appropriate programs to control the mentioned factors and other possible factors.

Keywords: Hope, Work Anxiety, School Anxiety, Psychological Welfare, Working Children.

پیش بینی بهزیستی روانشناختی کودکان کار بر اساس اضطراب کار، اضطراب مدرسه و امید به تحصیل در شهر بندرعباس

بیتا ترابی^۱، آریتا امیرفخرایی^{۲*}، پروین رضایی گزکی^۳، محمدرضا محمدی سلیمانی^۴

۱- دانشجوی دکترای روانشناسی عمومی، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران.

۲- استادیار، گروه روانشناسی، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران.

۳- استادیار، گروه عمومی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان، بندرعباس، ایران.

۴- استادیار، گروه روانشناسی، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران.

نویسنده مسئول: آریتا امیرفخرایی، استادیار، گروه روانشناسی، واحد بندرعباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندرعباس، ایران.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۳/۲۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۴/۲۸

چکیده

مقدمه: کودکان کار دارای مشکلات روانشناختی می باشند. هدف پژوهش حاضر پیش بینی بهزیستی روانشناختی کودکان کار بر اساس اضطراب کار، اضطراب مدرسه و امید به تحصیل شهر بندرعباس بود.

روش کار: روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه کودکان کار شهر بندرعباس در سال ۱۴۰۰ بود که به روش نمونه گیری خوشه ای چندمرحله ای تعداد ۲۱۴ نفر انتخاب شدند. از پرسشنامه اضطراب کار لیندن، اضطراب مدرسه فیلیپس، امید به تحصیل خرمایی و کمری و بهزیستی روانشناختی ریف استفاده شد. برای تحلیل داده ها از روش همبستگی پیرسون و رگرسیون سلسله مراتبی استفاده شد.

یافته ها: نتایج نشان داد که ضریب همبستگی بین اضطراب کار و بهزیستی روانشناختی ($P < 0/01$ ، $-0/34$) منفی و در سطح $0/01$ معنادار بود. بین اضطراب مدرسه و بهزیستی روانشناختی ($P < 0/01$ ، $-0/46$) منفی و در سطح $0/01$ معنادار بود. بین امید به تحصیل و بهزیستی روانشناختی ($P < 0/01$ ، $0/41$) مثبت و در سطح $0/01$ معنادار بود. اضطراب کار با مقدار ضریب رگرسیونی $-0/247$ ، اضطراب مدرسه $-0/348$ و امید به تحصیل $0/419$ توانستند بهزیستی روانشناختی کودکان کار را پیش بینی کنند ($P < 0/01$).

نتیجه گیری: با توجه به رابطه اضطراب کار، اضطراب مدرسه و امید به تحصیل با بهزیستی روانشناختی کودکان کار و با در نظر گرفتن اهمیت سلامت این کودکان به عنوان آینده سازان جامعه، توصیه می شود سازمان های ذیربط در جهت کنترل عوامل یاد شده و سایر عوامل احتمالی برنامه های مناسب تدارک ببینند.

کلیدواژه ها: اضطراب کار، اضطراب مدرسه، امید، بهزیستی روانشناختی، کودکان کار.

مقدمه

دوره کودکی در رشد و شکوفایی انسان نقش مهمی دارد. همچنین انسان در این مرحله بیش از هر دوره ای از لحاظ جسمی و روانی آسیب پذیر است (۱). بر اساس ماده ۷۹ قانون کار ایران، مصوبه ۱۳۶۹ به کارگماردن کودکان، ممنوع است؛ زیرا این سنین باید برای تفریح، بازی، آموزش

عمومی و مهارت های شغلی و زندگی برای کودکان باشد

(۲).

کار اجباری برای کودکان و به کارگیری آنها در زمانی که جسم و روان آنها در حال رشد است، آسیب های جدی را به بار خواهد آورد و بهزیستی روانشناختی آنها را به مخاطره می اندازد (۳). یکی از نیازهای امروزی بشر بهزیستی روانشناختی است، بهزیستی روانشناختی از موضوع هایی

که در دهه‌های اخیر توجه بسیاری را به خود جلب کرده است. بهزیستی شامل عوامل مثبت است، نه فقط فقدان عوامل منفی و مفهومی نسبتاً وسیع است که به شرایط زندگی خوب و رضایت‌بخش اشاره دارد و حالتی است که با سلامتی، شادی و موفقیت توصیف می‌شود (۴). بهزیستی روانشناختی چیزی بیشتر از فقدان بیماری روانی توصیف می‌شود و با سلامتی عاطفی، جسمی و اجتماعی یک فرد رابطه ای ناگسستگی دارد. و بر انعطاف پذیری، سلامت جسمی، روابط اجتماعی، وضعیت اقتصادی، وضعیت فرهنگی تاثیرگذار است (۵).

یکی از متغیرهای مرتبط با بهزیستی روانشناختی در کودکان کار، اضطراب کار می باشد (۶). اضطراب کار، به استرس ناشی از کار کردن گفته می شود که بدون شک منجر به اختلال اضطراب در محل کار می شود. اضطراب شغلی می تواند اثرات منفی داشته باشد. پیشگیری از آن می تواند به بهبود عملکرد فرد کمک کند (۷) اضطراب کار نشانه های رفتاری فردی مانند خودداری از کار کردن، بی اشتیاهی، رفتار ستیزه جویانه در برابر خانواده. مصرف روز افزون دارو، افزایش حوادث ناشی از کار و فقدان بهره وری رها کردن شغل را به همراه دارد (۸).

در طی دوران کودکی مواجهه کودک کار با چالش های استرس زای محیط اجتماعی منجر به شکل گیری اضطراب می شود. مدرسه از اصلی ترین محیط های اجتماعی دوران کودکی به شمار می رود که می تواند در کودکان اضطراب به وجود آورد. برای کودکی که کار می کند، اقتضات کاری نیز می تواند اضطراب آور باشد (۹). ویژگی اصلی اضطراب، نگرانی است که عبارت است از دلوایی بیش از حد درباره موقعیت های دارای پیامدهای نامطمئن، نگرانی بیش از حد مضر است چون توانایی انسان در اقدام برای حل مسئله را مختل می کند. تجربه اضطراب تاثیر منفی بر عملکرد کودک می گذارد و می تواند به کاهش بهزیستی روانشناختی منجر شود (۱۰).

از طرف دیگر امیدواری پیش بینی کننده بهزیستی روانشناختی است (۱۱). امیدواری ماهیتی آینده نگر دارد و فرد امیدوار کسی است که خود را در آینده احساس می کند. امیدواری، تنها چیزی است که ما را در شرایط دشوار به سمت هدف اصلی زندگی به معنای وسیع آن راهبری می کند. امیدواری، پل زدن به سوی اهدافی است که اکنون در رویا داشته و در آینده به آن خواهیم رسید

(۱۲). در روانشناسی مثبت نگر، امیدواری یکی از مفاهیم بسیار نزدیک به خوش بینی است که افراد را به جستجوی فردای بهتر و می دارد. امیدواری به عنوان یکی از منابع مقابله ای انسان در سازگاری و برخورد با مشکلات و حتی شفا بخشی در بیماری های صعب العلاج در نظر گرفته می شود. اعتقاد بر این است که یکی از زمینه های اصلی و مهم در به وجود آمدن عواطف مثبت مثل احساس نشاط و شادی، وجود امیدواری نسبت به خود، زندگی و آینده است و احساس اضطراب، نگرانی و افسردگی، با فقدان امیدواری رابطه مستقیم دارد (۱۳). افراد امیدوار علاقه دارند تا درباره موفقیت هایشان در زمینه های مختلف زندگی مثبت تر باشند و برای دستیابی به اهدافشان و بر راه های گوناگون انجام اهدافشان تمرکز کنند. آنها، معمولاً به دنبال اهدافی هستند که دارای میزانی از عدم قطعیت و سطح دشواری متوسط باشند اما افراد ناامید به دلیل اینکه، عامل و گذرگاه های کمی دارند، در برخورد با موانع، به راحتی انگیزه خود را از دست داده و دچار هیجان های منفی می شوند که این امر به نوبه خود منجر به افسردگی می شود (۱۴).

با توجه به اینکه کودکان کار از بهزیستی روانشناختی پایینی برخوردار هستند (۶) و بهبود وضعیت بهزیستی روانشناختی در بین کودکان کار می تواند از مشکلات این کودکان در کودکی و بزرگسالی را بهبود بخشد؛ شناسایی متغیرهای اثرگذار بر آن ضروری است. بر اساس آنچه بیان شد و همچنین کمبود مطالعات داخلی در این زمینه این پژوهش با هدف پیش بینی بهزیستی روانشناختی کودکان کار بر اساس اضطراب کار، اضطراب مدرسه و امید به تحصیل انجام شد.

روش کار

پژوهش حاضر از نوع توصیفی، از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه کودکان کار شهر بندرعباس در سال ۱۴۰۰ تشکیل دادند. ۲۱۴ نفر بر اساس فرمول کوکران و با روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای، به عنوان نمونه انتخاب شدند. به این صورت که از میان مناطق سه گانه شهر بندرعباس دو منطقه به تصادف انتخاب و با مراجعه به این مناطق از هر منطقه به تصادف سه خیابان انتخاب و در این خیابان ها به تمامی کودکان کار در دسترس پرسشنامه تحقیق پس از کسب رضایت آگاهانه از سرپرست آن ها ارائه گردید. ملاک ورود به پژوهش، کودک کار ۱۰

این پرسشنامه توسط لیندن و همکاران در سال ۲۰۰۸ طراحی شد. این پرسشنامه مشتمل بر ۱۴ سوال ۵ گزینه ای در یک مقیاس لیکرت پنج گزینه ای (اصلاً=۰ تا همیشه=۴) در ۵ بعد ۱- نگرانی و رفتارهای اجتنابی، ۲- اضطراب اجتماعی، ۳- اضطراب سلامتی، ۴- اضطراب توانایی و ۵- نگرانی های شغلی است. حداقل امتیاز ۰ و حداکثر امتیاز در این مقیاس ۵۶ می باشد. میزان روایی و پایایی آن ۰/۹۱ و ۰/۸۳ گزارش شده است. اعتباریابی آن توسط محقق مورد ارزیابی قرار می گیرد (۱۶).

مقیاس اضطراب مدرسه (School Anxiety Scale)

پرسشنامه اضطراب مدرسه، توسط فیلیپس در سال ۱۹۸۷ تهیه و تدوین شده است. این پرسشنامه ۷۴ ماده دارد و ۴ زمینه را در فرد مورد سنجش قرار می دهد. ابوالمعالی و همکاران، در تحقیقی تحت عنوان پایاسازی، اعتباریابی و هنجاریابی مقیاس اضطراب مدرسه تعداد سوالات آن را به ۵۲ ماده کاهش داده اند. آزمودنی به صورت بله (نمره ۳)، خیر (نمره ۱) و گاهی اوقات (نمره ۲) به آنها پاسخ داده اند. حداقل امتیاز ۵۲ و حداکثر امتیاز در این مقیاس ۱۵۶ می باشد. میزان روایی و پایایی آن ۰/۸۹ و ۰/۸۶ گزارش شده است (۱۷).

مقیاس امید به تحصیل (Academic Hope Scale)

این مقیاس توسط خرماهی و کمری در ۱۳۹۶ تهیه شده است و دارای ۲۷ گویه در یک مقیاس لیکرت ۵ گزینه ای (کاملاً مخالفم=۱ تا کاملاً موافقم=۵) است این پرسشنامه مشتمل بر ۴ مولفه امید به تحصیل بود که به ترتیب امید به کسب فرصت ها، امید به کسب مهارت های زندگی، امید به سودمندی مدرسه و امید به کسب شایستگی نام گذاری شدند. حداقل امتیاز ۲۷ و حداکثر امتیاز در این مقیاس ۱۳۵ می باشد. ضرایب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس امید به کسب فرصت ها ۰/۹۰، امید به کسب مهارت های زندگی ۰/۹۰، امید به سودمندی مدرسه ۰/۸۰، امید به کسب شایستگی ۰/۷۶ و ضریب آلفای کرونباخ کل مقیاس امید به تحصیل نیز ۰/۹۴ به دست آمد (۱۸). برای تحلیل داده ها از میانگین، انحراف استاندارد، ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون سلسله مراتبی با کمک نرم افزار SPSS-23 استفاده شد.

یافته ها

در این پژوهش، ۲۱۴ کودک کار شهر بندرعباس در سال

تا ۱۷ ساله و داشتن سواد خواندن و نوشتن بود. ملاک خروج از پژوهش شامل عدم تمایل به همکاری بود. پس از آشنایی شرکت کننده ها با اهداف پژوهش و اطمینان از محرمانه ماندن اطلاعات شخصی و اعلام رضایت، آن ها وارد پژوهش شدند.

ابزار جمع آوری اطلاعات شامل:

نسخه کوتاه مقیاس بهزیستی روانشناختی (Psychology)

(Well being- Short form)

نسخه کوتاه (۱۸ سؤالی) مقیاس بهزیستی روانشناختی، توسط ریف در سال ۱۹۸۹ طراحی و در سال ۲۰۰۲ تجدید نظر شد. این نسخه، ۶ عامل را در بر می گیرد. سؤال های ۱، ۴، ۶ عامل تسلط بر محیط، سؤال های ۹، ۱۲، ۱۸ عامل استقلال، سؤال های ۳، ۱۱، ۱۳ عامل ارتباط مثبت با دیگران، سؤال های ۷، ۱۵، ۱۷ عامل رشد شخصی، سؤال های ۵، ۱۴، ۱۶ عامل هدفمندی در زندگی، سؤال های ۲، ۸، ۱۰ عامل پذیرش خود را می سنجد. مجموع نمرات این ۶ عامل نمره کلی بهزیستی روانشناختی محاسبه می شود. این آزمون در پیوستاری ۶ درجه ای از «کاملاً مخالفم» تا «کاملاً موافقم» (یک تا شش) پاسخ داده می شود که نمره بالاتر، نشانه بهزیستی روانشناختی بهتر است. از بین کل سؤالات، ۱۰ سؤال به صورت مستقیم و ۸ سؤال (سؤالات ۳، ۴، ۵، ۹، ۱۰، ۱۳، ۱۶، ۱۷) به صورت معکوس نمره گذاری می شود. حداقل امتیاز ۱۸ و حداکثر امتیاز در این مقیاس ۱۰۸ می باشد. همبستگی نسخه کوتاه مقیاس بهزیستی روانشناختی ریف با مقیاس اصلی از ۰/۷ تا ۰/۸۹ متغیر بوده است. همسانی درونی این مقیاس با استفاده از آلفای کرونباخ در ۶ عامل پذیرش خود، تسلط محیطی، ارتباط مثبت با دیگران، داشتن هدف در زندگی، رشد شخصی و استقلال برابر با ۰/۵۱، ۰/۷۶، ۰/۷۵، ۰/۵۲، ۰/۷۳، ۰/۷۲ و برای کل مقیاس ۰/۷۱ به دست آمد. در مجموع، نتایج نشان می دهد فرم ۱۸ سؤالی مقیاس بهزیستی روانشناختی ریف برای سنجش بهزیستی روانشناختی در دختران و پسران در نمونه ایرانی، ابزاری مفید و کاربردی است. خانجانی و همکاران، در پژوهش خود با نام ساختار عاملی و ویژگی های روان سنجی سیاهه روان درمانی مثبت نگر، میزان همسانی درونی فرم کوتاه مقیاس بهزیستی روانشناختی را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ، ۰/۷۸ به دست آوردند. روایی صوری آن را مورد تایید قرار دادند (۱۵).

پرسشنامه اضطراب کار (Job Anxiety Scale)

میانگین، انحراف استاندارد و ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش در جدول ۱، نتایج تحلیل رگرسیون و پیش بینی بهزیستی روانشناختی بر اساس اضطراب کار، اضطراب مدرسه و امید به تحصیل در جدول ۲ و نتایج تحلیل رگرسیون چندمتغیری در جدول ۳ ارائه شده است.

۱۴۰۰ شرکت کردند. ۱۳۸ نفر (۶۴/۴۰ درصد) پسر و ۷۶ نفر (۳۵/۶۰ درصد) دختر بودند. میانگین سنی افراد ۱۶ سال بود. ۱۷۵ نفر ایرانی (۸۱/۷۰ درصد) و ۳۹ نفر غیر ایرانی (۱۸/۳۰ درصد) بودند. ۴۲ نفر (۱۹/۶۵ درصد) اصلاً مدرسه نرفته اند، ۱۰۳ نفر (۴۸/۱۵ درصد) ترک تحصیل کرده اند و ۶۹ نفر (۳۲/۲۰ درصد) در حال تحصیل بودند.

جدول ۱. میانگین، انحراف استاندارد و ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴
اضطراب کار	۱			
اضطراب مدرسه	۰/۵۷	۱		
امید به تحصیل	-۰/۲۶	-۰/۲۸	۱	
بهزیستی روانشناختی	-۰/۳۴	-۰/۴۶	۰/۴۱	۱
میانگین	۴۲/۰۷	۳۸/۳۳	۸۱/۲۸	۷۷/۸۵
انحراف استاندارد	۷/۹۵	۶/۱۹	۱۰/۶۵	۹/۲۲

با بهزیستی روانشناختی به صورت مثبت در سطح ۰/۰۱ همبسته بودند.

با توجه به جدول ۱، اضطراب کار و اضطراب مدرسه با بهزیستی روانشناختی به صورت منفی و امید به تحصیل

جدول ۲. نتایج تحلیل رگرسیون و پیش بینی بهزیستی روانشناختی بر اساس اضطراب کار، اضطراب مدرسه و امید به تحصیل

متغیرهای پیش بین	ضریب B	خطای معیار	ضریب استاندارد شده		P
			Beta	t	
ثابت	۶۱/۰۴۱	۵/۵۳۹	-	۱۱/۰۲	۰/۰۱
اضطراب کار	-۰/۲۴۷	۰/۰۹۵	-۰/۲۴۷	-۷/۹۸	۰/۰۱
اضطراب مدرسه	-۰/۳۴۸	۰/۰۶۳	-۰/۳۱۹	-۵/۵۴	۰/۰۱
امید به تحصیل	۰/۴۱۹	۰/۰۷۴	۰/۴۱۴	۱۲/۱۷	۰/۰۱

است. در تبیین می توان گفت که اضطراب کار در زندگی عاملی ویران کننده است که بر روی جسم و روان کودکان کار تأثیر منفی می گذارد و آنها را از انجام هر کاری منع می کند. پس در چنین موقعیتی نمی توان انتظار داشت فرد با دید مثبتی به زندگی بنگرد و هر چه نگرانی و دل شوره شخص در موقعیت ها بیشتر باشد، باعث خواهد شد که میزان سلامت روانی و بهزیستی کاهش یابد و نسبت به زندگی ناامیدتر باشد (۳). از سویی اضطراب با پدید آوردن تأثیرات مخرب در وضعیت جسمانی و روانی فرد به وجود می آید که باعث می شود بین اضطراب و بهداشت روانی شخص دور باطل به وجود آید، به طوری که تحمل اضطراب، بهزیستی روانی شخص را به مخاطره می اندازد و به خطر

طبق اطلاعات جدول ۲، اضطراب کار با مقدار ضریب رگرسیونی $B = -0.247$ و $P < 0.01$ ، اضطراب مدرسه با مقدار $B = -0.348$ و $P < 0.01$ و امید به تحصیل با مقدار $B = 0.419$ و $P < 0.01$ توانستند بهزیستی روانشناختی کودکان کار را پیش بینی کنند.

بحث

هدف پژوهش حاضر بررسی پیش بینی بهزیستی روانشناختی کودکان کار بر اساس اضطراب کار، اضطراب مدرسه و امید به تحصیل بود. یافته ها نشان داد که بین اضطراب کار با بهزیستی روانشناختی در کودکان کار شهر بندرعباس رابطه معکوس معنی داری وجود داشت. این یافته همسو با یافته های یائی و همکاران (۴) و فرنی-استراتینو و همکاران (۶)

هایی که می‌توانند به آن‌ها تکیه نمایند، می‌نگرند. همچنین این افراد از این اعتقاد برخوردارند که می‌توانند با چالش‌هایی که ممکن است در زندگی‌شان با آن‌ها روبرو شوند، سازگار شوند، شادی بالاتری تجربه می‌نمایند و از زندگی‌شان رضایت بیشتری داشته و احساس بهزیستی می‌کنند (۱۲). برخوردار بودن از یک تفکر امیدوارانه و داشتن منابع کافی برای تفکر هدف‌مدار و آشنایی با مسیرهای لازم برای رسیدن به اهداف، سبب بهزیستی روانی در افراد می‌شود؛ به عبارت دیگر بین این دو یک رابطه تعاملی به وجود می‌آید که افزایش امید در زندگی باعث بهزیستی روانی بیشتر در زندگی می‌شود. برخوردار بودن از یک تفکر امیدوارانه و داشتن منابع کافی برای تفکر هدف‌مدار و آشنایی با مسیرهای لازم برای رسیدن به اهداف، سبب بهزیستی روانی در افراد می‌شود، به عبارتی دیگر بین این دو یک رابطه تعاملی به وجود می‌آید که افزایش امید، باعث بهزیستی روانی بیشتر در زندگی می‌شود (۱۳).

یکی از محدودیت‌های این پژوهش استفاده از ابزار خودگزارشی دهی بود که می‌تواند نتایج را با تورش مواجهه نماید. از دیگر محدودیت‌های این پژوهش نوع پژوهش همبستگی است زیرا رابطه علیتی را نمی‌سنجد. محدودیت دیگر محدود بودن جامعه آماری به جوانان شهر بندرعباس است که تعمیم‌پذیری نتایج را به سایر شهرها با مشکل مواجه می‌نماید. با توجه به نتایج این پژوهش با توجه به رابطه معکوس بین اضطراب کار و اضطراب مدرسه با بهزیستی روانشناختی در کودکان کار شهر بندرعباس پیشنهاد می‌گردد تا در زمینه کاهش اضطراب کار در کودکان کار آموزش‌های اجرا گردد. هم‌چنین در تحقیقات آینده از مصاحبه برای ارزیابی متغیرهای تحقیق استفاده شود. این تحقیق در سایر شهرها برای تعمیم‌پذیری بیشتر اجرا گردد.

نتیجه‌گیری

با توجه به تاثیر اضطراب کار، اضطراب مدرسه و امید به تحصیل بر بهزیستی روانشناختی کودکان کار و با در نظر گرفتن اهمیت سلامت کودکان به عنوان آینده‌سازان جامعه، توصیه می‌شود سازمان‌های ذیربط در جهت کنترل عوامل یاد شده و سایر عوامل احتمالی برنامه‌های مناسب تدارک ببینند.

افتادن و تضعیف عوامل بهزیستی روانشناختی باعث ایجاد اضطراب در موقعیت‌های مختلف می‌شود. همین‌طور افراد دارای اضطراب، به دلیل وابستگی و ترسو بودن همواره شرایطی را برای خود فراهم می‌کنند که به تنها بودن و نگرانی هایشان دامن می‌زند؛ بنابراین این افراد دست آوردهای اندکی را در زندگی کسب می‌کنند و در زندگی شغلی رضایت کمتری را نشان می‌دهند. به همین دلیل نیز همواره دارای عواطف منفی، خشنودی، رضایت از زندگی و در نتیجه بهزیستی پایین تری هستند (۶).

دیگر یافته این پژوهش نشان داد که بین اضطراب مدرسه با بهزیستی روانشناختی در کودکان کار شهر بندرعباس رابطه معنی داری وجود داشت. این یافته همسو با یافته فرناندز-سوگورب (۹) است. در تبیین این یافته می‌توان گفت که اختلالات اضطرابی سبب می‌شود. فرد اضطراب را بیش از آنچه طبیعی است و برای ادامه زندگی لازم تجربه کند و دچار علائمی همچون بی‌قراری، احساس تحت فشار بودن، مشکل در تمرکز، خستگی، تحریک‌پذیری، بی‌صبری و بی‌خوابی شود. هم‌چنین افرادی که به اختلالات خلقی مبتلا می‌شوند یا گرفتار افسردگی هستند یا دچار خوشی غیرمعمول یا درگیر پرحرفی و پرش افکار می‌گردند و در نتیجه سلامت روان آنها و بهزیستی روانشناختی آنها تحت تاثیر قرار می‌گیرد (۱۰).

همچنین یافته این پژوهش نشان داد که بین امید به تحصیل با بهزیستی روانشناختی در کودکان کار شهر بندرعباس رابطه مثبت و معنی داری وجود داشت. این یافته همسو با یافته قدم‌پور و همکاران (۱۱) بود. در تبیین این یافته می‌توان گفت که به امید به عنوان یک نقطه قوت روانشناختی نگریسته می‌شود. امید می‌تواند به پرورش و ایجاد سلامت روانی کمک زیادی نماید. امید، دارای دو مولفه شناختی (انتظار رویدادن وقایعی در آینده) و عاطفی (برای مثال امید به این که این رویدادها، رویدادهایی مثبت و دارای پیامدهای مطلوبی باشند) می‌باشد که مولفه عاطفی آن می‌تواند پیش‌بینی‌کننده وقوع رویدادهای مثبت در آینده و در نتیجه افزایش سلامت روانی باشد. افرادی که از امیدواری بالایی برخوردار بودند، تعهد بیشتری به انجام فعالیت‌هایی که به بهداشت و سلامتی بیشتر منجر می‌شوند، نشان می‌دهند. افرادی که از درجات بالای امید بهره می‌برند، به دیگران به عنوان منابع حمایتی و پایگاه

سپاسگزاری

این مقاله مستخرج از رساله دکترای نویسنده اول با کد تصویب ۷۰۸/۶۵۴۷۲ در دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندرعباس است. از تمامی افراد شرکت کننده در این مطالعه که در انجام این پژوهش ما را یاری کردند، سپاسگزاری می شود.

تضاد منافع

نویسندگان اظهار می دارند هیچ گونه تعارض منافی در مورد این مطالعه وجود ندارد.

References

1. Van Lith T, Quintero A, Pizzutto E, Grzywacz JG. Vamos a la Escuelita Arte Terapia: An Art Therapy Protocol for Promoting Resilience with Latino Farm Worker Children. *Journal of infant, Child, and adolescent Psychotherapy*. 2018;17(3):213-28. <https://doi.org/10.1080/15289168.2018.1490068>
2. Pasyar S, Mousavi S V, Rezaei S. Prediction of the Resiliency of Labour Children based on Coping Strategies with Stress and Attachment Styles. *Journal of Child Mental Health*. 2019; 5(4) :1-12 <https://doi.org/10.1007/s12187-018-9572-1>
3. Aufseeser D, Bourdillon M, Carothers R, Lecoufle O. Children's work and children's well-being: Implications for policy. *Development Policy Review*. 2018;36(2):241-61. <https://doi.org/10.1111/dpr.12215>
4. Yayi, S., Aali, A., Nikkhoo, F. Does the Educational Environment Affect the Psychological Well-Being of Preschool Children? Analysis of the Role of Discipline. *Positive Psychology Research*. 2022; 8(1): 15-32
5. Jeon L, Buettner CK, Grant AA. Early childhood teachers' psychological well-being: Exploring potential predictors of depression, stress, and emotional exhaustion. *Early education and development*. 2018;29(1):53-69. <https://doi.org/10.1080/10409289.2017.1341806>
6. Freni-Sterrantino A, Fiorito G, D'Errico A, Robinson O, Virtanen M, Ala-Mursula L, Järvelin MR, Ronkainen J, Vineis P. Work-related stress and well-being in association with epigenetic age acceleration: A Northern Finland Birth Cohort 1966 Study. *Aging (Albany NY)*. 2022 ;14(3):112-118. <https://doi.org/10.18632/aging.203872>
7. Raza B, St-Onge S, Ali M. Consumer aggression and frontline employees' turnover intention: The role of job anxiety, organizational support, and obligation feeling. *International Journal of Hospitality Management*. 2021;9(7):103-125. <https://doi.org/10.1016/j.ijhm.2021.103015>
8. Khankosh M, Amini Rarani M, Nosratabadi M. Effect of anger management training on aggression and anxiety of working children. *Koomesh*. 2020; 22 (2) :255-262 <https://doi.org/10.29252/koomesh.22.2.255>
9. Fernández-Sogorb A, Sanmartín R, Vicent M, González C, Ruiz-Esteban C, García-Fernández JM. School anxiety profiles in Spanish adolescents and their differences in psychopathological symptoms. *Plos one*. 2022;17(1):262-280. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0262280>
10. Rahimi, M., Rasouli Fathabad, F., Zare, M. The effect of training the quality of parental involvement in doing homework on student's achievement motivation and school anxiety. *Journal of School Psychology*. 2020; 8(4): 92-111
11. Ghadampour E, Heidaryani L, Barzegar-Bafroui M, Dehghan-Menshadi M. The Role of Academic Hope and Perceived Emotional Support in Predicting academic Welfare. *RME*. 2018; 10 (3) :47-57 <https://doi.org/10.29252/rme.10.3.47>
12. Booker JA, Dunsmore JC, Fivush R. Adjustment factors of attachment, hope, and motivation in emerging adult well-being. *Journal of Happiness Studies*. 2021;22(7):3259-84. <https://doi.org/10.1007/s10902-021-00366-5>
13. Azadianbojnordi M, Bakhtiarpour S, Makvandi B, Ehteshamizadeh P. Can academic hope increase academic engagement in Iranian students who are university applicants? investigating academic buoyancy as a mediator. *Journal of Psychologists and Counsellors in Schools*. 2020;1-9. <https://doi.org/10.1017/jgc.2020.31>
14. Rand KL, Shanahan ML, Fischer IC, Fortney SK. Hope and optimism as predictors of academic performance and subjective well-being in college students. *Learning and Individual differences*. 2020;8(1):101-119. <https://doi.org/10.1016/j.lindif.2020.101906>
15. Khanjani, M., Shahidi, S., Fathabadi, J., Mazaheri, M., Shokri, O. Factor structure and

- psychometric properties of the Ryff's scale of Psychological well-being, short form (18-item) among male and female students. *Thoughts and Behavior in Clinical Psychology*. 2014; 9(32): 27-36.
16. Samma M, Zhao Y, Rasool SF, Han X, Ali S. Exploring the relationship between innovative work behavior, job anxiety, workplace ostracism, and workplace incivility: Empirical evidence from small and medium sized enterprises (SMEs). *InHealthcare* 2020; 8(4): 508-526. <https://doi.org/10.3390/healthcare8040508>
 17. Bahman, B., Kiamanesh, A., Abolmaali, K. Comparison of school anxiety and its components on the fourth-grade students of elementary schools in both traditional and descriptive evaluation systems. *Research in Curriculum Planning*. 2013; 10(39): 93-107.
 18. Barani, H., Rahpeima, S., Khormaei, F. The Relationship Between Academic Hope and Academic Avoidance: The Mediating Role of Academic Self-Regulation. 2019; 15(59): 323-335.